

ЗАНЯТТЯ № 66.

Тема заняття *Загальна інфекція.* *лекція*

План заняття

1. Післяродова септикоріємія, племія, септиломія.
2. Післяродова сапремія.
3. Післяродова еклампсія.

Література: основна / І. Карташов І.І., Шарапа Г.С. «Штучне осіменіння тварин з основами акушерства».-К.: Вища школа

Завдання додому (самостійна робота) Підручник ст.220-224.
Профілактика хвороб післяродового періоду.

ЗАГАЛЬНА ПІСЛЯРодОВА ІНФЕКЦІЯ

Збудниками післяродової інфекції є стрептококи, стафілококи, синьогнійна паличка, палички некрозу, кишкова, паратифозна та ін. Вони потрапляють до організму екзогенним та ендогенним шляхами.

При екзогенному зараженні мікроби у більшості випадків проникають крізь рани і садни статевої системи. Інфекція заноситься погано знезараженими руками акушера і його помічників, мотузками, інструментами, а також брудною підстилкою, каловими масами. Ймовірність занесення інфекції стає тим більшою, чим тривалішими були роди, чим більшою була акушерська допомога.

Ендогенне зараження виявляється у тому, що мікроби, достатня кількість яких є у статевому апараті або інших внутрішніх органах самки, до настання певних умов не проявляють своєї дії. Це так звана «спляча і н ф е к ц і я».

Під час родів і в післяродовий період у статевих органах утворюється сприятливе середовище (макро- і мікротравми слизової оболонки, удари, лохії) для розвитку мікробів. На родову діяльність тварина витрачає багато сил і енергії, через що дуже втомлюється, і це негативно впливає на її загальний стан та нервову систему. Значно знижується роль захисних біологічних факторів. Прояву активності і патогенної дії мікробів в ослабленому організмі породіллі сприяють гіповітамінози та авітамінози, мінеральне голодування, порушення обміну речовин та ін. З вогнища інфекції мікроби та їхні токсини всмоктуються в кров і спричиняють небезпечну для життя самки загальну післяродову інфекцію - сепсис.

Отже, сепсис - це загальне інфекційне захворювання тварини, зумовлене мікробами та їхніми токсинами, які потрапили у кров з септичного вогнища. Мікроби та їхні токсини поширюються в організмі, затримуються в лімфатичних

вузлах, селезінці, печінці та інших внутрішніх органах, де частково або повністю знезаражуються. Часом в таких умовах загальне захворювання не розвивається, іноді виникають тільки окремі гнійні запалення. Сепсис розвивається двома шляхами: при першому - мікроби і токсини потрапляють у кров і спричиняють важку інтоксикацію всього організму, при другому - мікроби заносяться із септичного вогнища у віддалені тканини і органи, утворюючи метастази у вигляді гнійних запалень.

Сепсис поділяють на післяродову септицемію, післяродову піємію і післяродову септикопіємію. Для септичного захворювання характерним є загальне зараження організму.

Післяродова септицемія - це загальне інфекційне захворювання, що виникає як ускладнення місцевого запального процесу і характеризується нагромадженням у крові мікробів та їхніх токсинів. Інакше захворювання називають *сепсисом без метастазів*.

Причини. Збудником хвороби є гемолізуючий стрептокок і рідше стафілокок, кишкова паличка та ін.

Симптоми. Післяродова септицемія розвивається у корів і кобил після абортів або після родової травми. Захворювання виявляється у загальному пригніченні тварин та появі слабкості. Температура тіла на початку захворювання близько 40-41 °С і потім не знижується, тільки перед видужанням або смертю вона стає нормальною або пониженою.

Якщо тварина стоїть, вона покачується з боку на бік, з труднощами лягає і встає. При лежанні корова набирає пози, яка до деякої міри нагадує позу при родильному парезі. Розлад у кишках виявляється проносами або запорами. Тварина не приймає корму. Секреція молока різко знижується або зовсім припиняється.

Під час огляду статевого апарату самки спостерігають гнійно-гнилісний процес. У ряді випадків ніяких пошкоджень не виявляють, що свідчить про слабкі захисні сили організму.

Наявність у матці корови або вівці емфізематозного плода призводить тварину до смерті на 2-4-у добу, хоч хвороба може затягуватися до восьми і більше діб. У кобил перебіг септицемії гострий і на другу-третю добу закінчується загибеллю. Кози через розвинутий некроз матки швидко гинуть. У свиней, собак і кішок захворювання (особливо якщо є емфізематозні плоди у матці) триває від 5 до 7 год, рідше до 3 діб. Хвороба здебільшого закінчується смертю.

Післяродова піємія - загальне інфекційне захворювання, яке є ускладненням місцевого запалення і виявляється утворенням нових гнійних вогнищ.

Причини. Хвороба розвивається після потрапляння в травмовані тканини статевих органів стафілококів. Збудниками захворювання є стрептококи, кишкова паличка, пневмококи. Віддалений від статевих органів осередок гнійного запалення іноді може бути причиною піємії. В деяких випадках локалізацію гнійного запалення взагалі не вдається виявити.

Симптоми. У статевих органах хворої тварини при вагінальному дослідженні виявляють гнійне запалення. Ознаки хвороби розвиваються швидко і дуже різноманітні, за характером прояву. Температура тіла хворої тварини 40-41 °С. У процесі хвороби вона може періодично коливатися. Надалі температура тіла поступово знижується. В окремих хворих тварин коливань температури не буває. Озноби проявляються щодня, кілька разів за день або через деякі проміжки часу.

Загальний стан пригнічений. Тварина не приймає корму, багато п'є води. Секреція і виділення молока припиняється. Гнійні запалення (метастази) з'являються у внутрішніх органах (легенях, печінці, нирках, селезінці) і в суглобах кінцівок. Гнійні артрити виникають у складних суглобах, тазостегновому і колінному. Часто уражується скакальний суглоб. При захворюванні суглобів тварина втрачає здатність рухатись і змушена довго лежати. При вимушеному і тривалому лежанні порушується крово- і лімфообіг у м'яких тканинах, особливо там, де є кісткові виступи, що призводять до утворення пролежнів (декубітальних виразок).

Хвороба може тривати до 15 днів. Закінчується хвороба по-різному. Видужання настає при своєчасному лікуванні і достатніх захисних силах організму, у решті випадків - смерть,

Післяродова септикопіємія - змішана форма сепсису. Хвороба виникає внаслідок ускладнення місцевого запального процесу і характеризується клінічними ознаками, які властиві септицемії або піємії.

Причини. Септикопіємію спричиняють стрептококи і стафілококи та інші мікроорганізми.

Симптоми. Захворювання починається однією з форм сепсису (септицемією або піємією), яка може переходити в іншу форму. Перебіг септикопіємії затягується до кількох тижнів і навіть місяців. Тварина швидко худне, що призводить її до загибелі. У корів втрачаються молочна продуктивність і здатність до розмноження.

Коливання температури - середнє між температурою при септикопіємії і піємії. Зниження температури тіла до нормальних меж ще не означає, що тварина

видужала. Деякий час за твариною спостерігають і регулярно контролюють температуру тіла.

Лікування післяродової інфекції

Лікування спрямовують на активізацію життєвого тону та захисних сил організму. Тварину ізолюють, надають спокій у теплом, світлом, добре провентильованому приміщенні без протягів. Щоб запобігти розвитку пролежнів, станок добре вистеляють сухою, чистою і м'якою підстилкою.

Раціон хворої тварини має бути високопоживним, а корми - легкоперетравними, щоб підтримувати обмін речовин організму на належному рівні. До раціону вводять якісне сіно, пророщений овес, бовтанку з висівків або жмиху. У бовтанку двічі на день додають великим тваринам по 30-40 г натрію гідрокарбонату (питної соди). Необхідно згодовувати моркву, буряки, турнепс, брукву і ріпу, поєднуючи згодовування коренеплодів з мінеральною підгодовлею. Хворим тваринам не можна згодовувати силос. Напувають їх теплою водою без обмежень.

Здійснюють гінекологічне обстеження статевих органів самки. У разі виявлення сепсисного вогнища невідкладно роблять хірургічну обробку його. З матки видаляють вміст (лохії), ліквідуючи цим самим одне з сприятливих середовищ для розмноження мікроорганізмів.

З ран статевих органів видаляють некротизовані тканини разом із здоровими, спочатку з одного краю, а потім з другого. Після обробки рани сульфаніламідними препаратами або антибіотиками її з'єднують швами.

Утворені абсцеси розрізають. Порожнину абсцесу промивають дезінфікуючим розчином з наступною обробкою стрептоцидом або емульсією стрептоциду, синтоміцину.

Життєвий тонус організму стимулюють переливанням крові, ін'єкцією кровозамінних розчинів (протягом 5-7 днів підряд у яремну вену вводять 40%-й

розчин глюкози 200-250 мл на один прийом і як патогенетичний засіб - 0,25%-й розчин новокаїну з розрахунку 1 мл на 1 кг живої маси тварини). Добрим протизапальним засобом є 10%-й розчин кальцію хлориду. Його застосовують внутрішньовенно. Серцеву діяльність підтримують препаратами наперстянки, кофеїну, камфори, діланізиду, лантозиду, гіталену. Використовують також різні антибіотики. Перш ніж застосувати антибіотики, перевіряють чутливість мікробів до них. Антибіотики ін'єкують у чистому вигляді або в поєднанні (пеніцилін з стрептоміцином, еритроміцин з тетрацикліном, олеандоміцин з тетрацикліном тощо). Корисними при лікуванні є новокаїнові блокади.

Після ліквідації септичного вогнища у молочній залозі корови можна виконати коротку новокаїнову блокаду за Д. Д. Логвіновим або анестезію зовнішнього сім'яного нерва за Б. А. Башкіровим.

При гнійних артритах роблять пункції порожнин суглобів з використанням розчинів антибіотиків або дезинфікуючих засобів.

Профілактика. У боротьбі з післяродовою інфекцією велике значення має профілактика кровотечі, ударів і розривів тканин статевих органів під час родопомочі.

Слід додержувати правил асептики й антисептики при родопомочі. Особливу увагу приділяють підготовці зовнішніх статевих органів самки, рук акушера, інструментів. Повторну обробку рук та інструментів проводять за потребою. Загиблі плоди (особливо емфізематозні) видаляють з матки якомога швидше. Потрібен догляд за самкою та її статевими органами у післяродовий період.